

Antonu Medvedu kot cerkvenemu govorniku, dr. Kovačiču kot zastopniku Zgodovinskega društva v Mariboru.

Sledila je še dolga vrsta oduševljenih napitnic, iz katerih je bilo poznati neomejeno veselje nad krasno uspelo narodno svečanostjo.

Po banketu sta sledila zares krasna slavnostna govora.

Profesor dr. Kučera je govoril o „vzajemnosti Hrvatov in Slovencev na slovstvenem polju.“

Po govoru je položil dr. Magdič venec ob novoodkriti spomenik na rojstni hiši Stanka Vraza z napisom: „Stanku Vrazu slobodni kr. grad Varaždin.“

Potem je govoril dr. Plešič o Stanko Vrazovem delovanju.

Fr. Stuhec je zaključil slovesno zborovanje s prisrčno zahvalo vsem govornikom in udeležencem na pomenljivi stoletnici Stanko Vrazovega rojstva.

Po slavnostnem zborovanju se je vršila velika narodna veselica, katero sta posebno poveljevala odlična pevska zbor iz Ljutomera in iz St. Jurija ob Ščavnici.

Politični ogled.

— Cesarjevo 80letnico je slavil, to lahko rečemo, brez pretiranja, cel svet. Z občudovanjem zre vse na našega vladarja. Zato se ni čuditi, da so avstrijski narodi slavili cesarjevo 80letnico ne samo z občudovanjem, ampak tudi s prav prisrčno ljubeznijo. Presvitli cesar je bil ganjen od teh mnogoštevilnih dokazov odkrite ljubezni ter je naročil ministrskim predsednikom avstrijske in ogrske državne politike, da izrečejo vsem narodom njegovo zahvalo.

— Ministrski svet je sicer na Dunaju dne 18. t. m. zboroval, toda notranja avstrijska politika vsled tega ni prišla v drug tok. Svojo največjo pozornost je posvetil vprašanju, kako preprečiti pretečo draginjo. Z odpiranjem in zapiranjem mej ne bo nič, to smo mi dokazali v posebnem članku že v zadnji številki in tudi ministrski svet je prišel samoumevno do istega sklepa. Pač pa se je sklenilo, da se za prevoz naše živine na Dunaj na železnica tarifi znižajo za polovico, ako se mesto Dunaj zaveže, znižati klavne in mesne doklade istotako za polovico. Dunajski mestni svet je že storil ta sklep, Ministrski svet se je še posvetoval s poljskimi in rusinskimi politiki o zgradbi vodnih cest, potem se je zadnje nedeljo, dne 21. t. m. zopet spravil v svoje letovišče. S politiki drugih strank ni govoril.

— Ljubljanski župan Hribar ni dobil več vladnega potrjenja. Petkrat je bil že izvoljen županom, petkrat potrjen, sedaj šestokrat ni dobil več potrjenja. Pravijo, da radi nemirov leta 1908. proti Nemcem, ko je nemško vojaštvo ustrelilo Lundra in Adamiča. Ker so bili isto leto na Stajerskem enaki nemiri v Ptuj, Mariboru in Celju, ne bi smeli tudi župani teh treh mest dobiti potrebnega potrjenja. Toda ti nemiri so bili obrnjeni proti Slovincem, in vlada meri Slovincem z drugim merilom nego Nemcem. Naša stranka mora tudi iz zgolj strankarskega ozira obžalovati, da Hribar ni potrjen županom, kajti s tem se ga napravljajo nekakim mučenikom, koje mučeništvo bo liberalna stranka izrabljala v svoje strankarske namene. Že prihodnje dni bomo videli, kako bodo liberalci kričali ter vabili na odpor proti vladi ljudi v svoj tabor. To bodo storili isti ljudje, ki so na Dunaju in v Gradcu najponižnejši vladni hlapci.

In vstal je dolgi Drejče, bil je menda najdaljši v šoli in odgovoril je, kakor poveljnik:

„Tone Brus!“

To je bil namreč vaški lončevazec — Rezijan — tisti, ki je imel očala globoko doli na nosu in ki je kričal:

„Jesitiii!“

Glasen smeh je nastal v šoli po tem odgovoru. „Ha-ha! Tone Brus je njegov boter, zato ga je imenoval.“

A dolgemu Drejčetu so se zablistale oči in v žepu je stisnil pest. V hipu je vse potihnilo.

5. oktobra.

Vroč jesenski dan je bil. Mučno utrujenje je bilo na obrazih, zrak je ležal na otrocih, kakor mora. Imela sem pevsko uro. Le s težavo sem jih ušla ono lepo pesem:

„Stoji učilna zidana.

Pred njo je stara jablana.

Ta jablana je vrtel panj,

sinica znese gnezdo vanj“ ...

Le nerad je prišel glas iz mladih grl, zaspanost je objela otroke in trudneje so mežikali z očmi. Da bi jih zdrnila iz te zaspanosti, sem vprašala najboljše učenko:

„Kaj si si zapomnila o panju? Kaj je panj?“

Nerada je vstala in me debelo pogledala.

„Znese gnezdo vanj“ ... Je odgovorila z jokalnim glasom. Nisem vedela, ali bi se jezila ali smejala. K sreči je pozvonilo.

16. oktobra.

Tako mi poteka dan za dnevom, daleč proč od burnega mestnega življenja, enakomerno kakor ura...

Slovenski dom v St. Ilju.

Dne 8. septembra se bo slovesno otvoril „Slovenski Dom“ v St. Ilju. Z velikimi žrtvami rodoljubnih Slovencev in Slovenk je tekom enega leta izrastla v sredini slovenskega St. Ilja krasna in ponosna stavba. V Sloveniji je prispevala k tej stavbi, da dobijo Slovenci v ogroženem St. Ilju varno zavetišče in ognjišče za nadaljno obrambno in ljudsko organizatorično delo. Potreben je bil šentiljskim Slovincem lastni dom, to mora pripoznati vsak, kdor pozna težavne razmere naših obmejnih bratov. V tem „Domu“ se bode razvijala nadalje mladinska organizacija ne samo za St. Ilj, ampak tudi za sosednje kraje; tukaj se bode spopolnjevala vsa naša politična, nepolitična in gospodarska zadruga organizacija tukajšnjih in sosednjih obmejnih Slovencev. Kapital, kateri je naložen v ta „Dom“, bo nosil gotovo stotere obresti.

Dolgo smo čakali z otvoritveno slavnostjo, ker nam je dogotovitev in priprave za otvoritev delala mnogo težkoč. Sedaj stoji pred nami „Slovenski Dom“ dogotovljen in čaka, da bi prišli dne 8. septembra vsi oni rodoljubni Slovenci in Slovenke, vsa društva in korporacije, ki so tako velikodušno podpirali z darovi naše podjetje, v St. Ilj.

Vabimo vas, brajre Slovenci, sestre Slovenke, povabljeni je vsa naša nepolitična organizacija: Orli, mladeniške in dekliške zveze, izobraževalna in druga društva po vsej Sloveniji na otvoritveno slavnost.

Priljubljeni odbor se bode potrudil, da bode vsak udeleženec vžival dne 8. septembra v St. Ilju vesele urice.

Otvoritvena slavnost bo združena z veliko ljudsko veselico. — Prosimo vse prijatelje šentiljskih Slovencev, da agitirajo povsod za veliko udeležbo.

Na veselo svidenje dne 8. septembra v obmejnem St. Ilju!

Razne novice.

* **Imenovanja.** Za okrajnega šolskega nadzornika za okraje Ptuj, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gor. Radgona je imenovan g. Matija Heric, nadučitelj v Cirkoveh. — Dosedanji ptujski okrajni šolski nadzornik g. Dreflak je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika za mariborski politični okraj.

* **Iz pošte.** Poštni urad Slivnica pri Celju se bo od danes imenoval „Slivnica, pol. okraj Celje.“

* **Od južne železnice.** Na novo sta nastavljena kot uradniška aspiranta: Janez Sabatin v Laški trgu in Adolf Schmuk v Sv. Lovrencu; prestavljeni so: asistent Mihael Gala iz Predinga na Pragersko, uradniški aspirant Jakob Črnjavič iz Hrastnika v Sežano, revident Ivan Telčič iz Spielfelda v Inomost, postajenačelnik Alojz Hartman iz Ernovča v Spielfeld adjunkt Matija Švagl iz Trbovelj v Celje, revident Peter Jane iz Poljane v Trbovelj, adjunkt Maks Mihelič iz Pragerskega kot postajenačelnik v Sežano in uradniški aspirant Leopold Macolda iz Vuhreda v Sv. Juriju ob južni železnici.

* **Gospodinski tečaj** se bo vršil na deželni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. od 5. septembra do 15. oktobra. Pogoji za vsprejem in vse natančnejše je razvidno iz inserata.

* **Proti razkosavanju** kmečkih zemljišč so na Bavarskem sprejeli novo postavbo. Nasprotovali so seveda liberalci. Kdaj pridemo pri nas do take postavbe?

* **Na kranjski kmetijski šoli** na Grmu se prične celoletna in zimska šola meseca novembra. Za kranjske mladeniče je razpisanih 20 prostih mest. Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 K na leto, v zimskem tečaju pa 150 K. — Prošnje za sprejem in za ustanove je poslati ravnateljstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. — Tam se dobe tudi natančnejša pojasnila.

* **Na Stanko Vrazovi** slavnosti v Cerovcu so bila zastopana sledeča društva, oz. zavodi, večinoma s svojimi krasnimi zastavami. Hrvatska Matica, Matica Slovenska, Zgodovinsko društvo v Mariboru po dr. Kovačiču, Slovenska krščansko-socialna zveza po dr. Hohnjecu, Zveza gasilnih društev v Murskega polja, Bralno društvo za Ljutomer in okolice, Čitalnica Ljutomerska, Murski Sokol v Ljutomeru, Veteransko društvo Ljutomer. Veter. društvo Svetinje, Veteransko društvo humsko, Gasilno društvo v Hardeku, Bralno društvo od Sv. Miklavža, Čitalnica v Ptuj, Čitalnica v Ormožu, Učiteljsko društvo Ormož, Učiteljsko društvo Ljutomer, Okrajni zastop Ljutomerski, Okrajni zastop ormoški, Bralno društvo Sv. Jurij ob Ščavnici s pevskim zborom, Mladeniška zveza Sv. Tomaž, Mladeniška zveza Središče, Mladeniška zveza Sv. Bolehenk, Veteransko društvo Sv. Križ na Murskem polju, Pevski zbor tomaževski, Gasilno društvo Ivanjkovec, Pevsko društvo Ptuj.

* **Slovenska zmaga.** Iz Celja se nam poroča: Veselo zmago obhajamo celjski in okoliški Slovenci. Strio leži na tleh nemškutarstvo in protestantizem. Kljub strastnemu terorizmu celjskega nemštva smo izšli kot popolni zmagovalci. Na vsej črti je zmagala slovenska lista. — V III. razredu smo zmagali z velikansko večino. Naši kandidati so dobili do 507 glasov, Nemci samo 143; v II. razredu Slovenci 52 glasov, Nemci 37; v I. razredu Slovenci 13 glasov, Nemci 12. Nepopolno navdušenje je zavladalo med Slovinci v Celju in okrog Celja, da po cel Sloveniji, ko se

je zvedelo za tako sijajno, veličastno zmago. Nemci so uporabljali vsa sredstva, da bi zmagali, a vse je bilo zastoplj. Naši možje so stali trdno kot skala. Slava jim!

Prestave pri čt. oo. kapucinih. Celje: Josip Lapuh k Sv. Križu na Goriškem. Lipnica: Kerub. Koller in Plac. Paar v Wolfsberg na Koroškem. Knittelfeld: Tade Rantl v Celovec. Murau: Gotfr. Vojteh v Lipnico. Celovec: Ciril Goričan v Lipnico; Ans. Eberhard v Wolfsberg; Fran Reiter v Hartberg. Wolfsberg: Tom Pauš v Knittelfeld; Anakl. Waltl v Murau. Sv. Križ na Goriškem. Fil. Zemljič v Škofjelo. Gorica: Odilon Mekinda v Celje. Za sprejem se prosi pri preč. o. provincijalu v Celju.

* **4. septembra** se vrši na Brezjah seja odbora Zveze Orlov. Program je jako važen za nadaljni razvoj naše organizacije. Udeležba je strogo obligatna, tako da brez tehtnega vzroka ne sme nihče izostati. Opozarjamo tudi vse odseke, da 4. septembra, ki je bil že pri seji v Logatnem določen, ne sme noben odsek ničesar prirediti.

* **Lep učitelj!** O nekem češkem učitelju poročajo listi, da je snel v šolski sobi vpričo otrok s stene križ, ga vrgel na tla in po njem hodil. In ta nadučitelj velja celo za vzor svobodomiselnih učiteljev. Bog nas varuj takih učiteljev!

* **Kdo je najhujši škodljivec ljudstva?** Dunajski dnevnik „Reichspost“ je razpisal nagrade za najboljše odgovore na gornje vprašanje. Prispelo je 1142 odgovorov. Nagrade so priznali naslednjim odgovorom: 1. „Najhujši sovražnik ljudstva je brezvestni učitelj, ki z besedo in z zgledom ponižuje v otroških srcih vero.“ 2. „Najhujši sovražnik je alkohol, ki vodi ljudi od strasti popivanja do delomrženja, in potem do uboštva in nezadovoljnosti. Alkohol napravi iz ljudi gospodarsko nesposobna bitja brez odporne moči ter povzroča njih uravno, duševno in telesno propast.“

* **Obrnimo!** Meščani in drugi ljudje, ki radi dobro, pa ceno živijo, se tožijo nad draginjo. Vidijo seveda le kmečke pridelke ter hočejo imeti odprte vse meje za tujo živino. Zakaj pa ne vidijo carine, ki skupno vsemu prebivalstvu škoduje, n. pr. carine na vse one tuje pridelke, ki jih rabimo za obleko in živež, a jih doma ne pridelamo. Zakaj ne vidijo visoke carine na železne izdelke, posebno na poljedelske stroje? Vsega tega nečemo videti, ampak le kmeta vidijo in njemu hočejo škoditi. Dobro vidimo, da so ravno v sedanjem času liberalci ravno v nasprotnem nam taboru. To si hočemo za volitve prav dobro zapomniti.

* **Nove vžigalice.** Vodstvo takozvane „Stajerčeve“ stranke, kateri nadeljuje ptujski župan Ornič, je založilo nove vžigalice. „Stajere“ vedno bolj nazaduje, število njegovih naročnikov se z vsakim dnevom manjša; „Stajerčeva“ stranka je že skoro docela izginila. Ni ga zdravila, ki bi zamoglo preprečiti popoln razpad nemškutarke stranke. Tudi vžigalice ne bodo rešile „Stajercijancev“. Zato bi bili ptujski kolovodje „Stajerčeve“ stranke bolje naredili, da so dali napraviti na škaltjice mesto vzhajajočega, z a h a j a j o č e solnce. Stajerskim Slovincem pa kliče-mo: Pozor pred nemškutarskimi vžigalicami!

* **Za „Slov. Stražo“** se je nabralo na primiciji častitega gospoda Pavla Živorinika v Staremtrgu pri Slovenjgradu 40 K. Čast svatom, posebno pa belemu regimentu! — Na primiciji častitega gospoda Lamberta Ramšaka v Letušu pri Braslovcah so nabrale mladenke 21 K. Bog pevrni!

Shodi.

V naslednjem prinašamo poročila o shodih, ki so se vršili zadnje nedeljo:

Sv. Peter niže Maribora. Lepo število zavednih Slovencev in Slovenk se je udeležilo zadnje nedelje veselice, ki jo je priredilo društvo „Skala“ v korist „Slovenski Straži“. S svojim prihodom so nas počastili tudi mariborski „Orli“ in profesor Kardinar iz Celja. Prva je nastopila na odru gđe. Kirerjeva, ki je kaj ljubko prednašala uvodno deklaracijo k Ciril-Metodovi sliki. Tudi z deklaracijami ostalih deklaratorjev smo bili prav zadovoljni. G. Zebot kot zastopnik S. K. S. Z. je govoril o narodno-obrambnem delu in pozival na krepko delovanje za „Slovensko Stražo“. Občudovati smo morali vrle mariborske „Orle“, ki so kaj spretno izvajali kakor proste, tako tudi vaje na bradlji. Med prostimi vajami so pridno udarjali domači tamburaši. Ne smemo pozabiti tudi domačega mešanega in mariborskega moškega pevskega zbora, ki sta prepevala krasne narodne pesmi. Po nastopu Orlov se je razvila živahna prosta zabava.

Marija Snežna na Velki. Kako rado se naše ljudstvo udeležuje narodnih prireditev, pokazala je zadnja nedelja dne 21. t. m., ko nam je bralno društvo „Kmetovalec“ uprizorilo veselico s petjem, govorom in predstavo igre „Trije Tički“. Vse polno ljudi se je zbralo okoli lepo okrašenega odra ter pazno zasledovalo, kako se je proizvajala točka za točko. Poučni govor je imel državni in deželni poslanec dr. Korošec. Njegove besede so bile resne, a tem več smeja je bilo pri igri „Trije tički“. Pa so vam bili res pravi tički tudi v izvajanju svojih vlog, krojač, urar in piskrovez. Da je bila mera smeja polna, uganjal je še sodni sluga svoje burke, kadar tički niso prišli do besede. Ubogi gostilničar, kojega je igral naš domačin, in njegova Špela, sta imela mnogo jeze, sodnik pa mnogo prizanesljivosti s temi ljudmi.